

Hoe het woord ‘mindset’ onze taal infiltreerde en ons denken beïnvloedt

Posted on 22 oktober 2026 by Hans Van Willigenburg

Dat het Nederlands gevoelig is voor Engelse woorden en sneller overzeese terminologieën overneemt dan Frankrijk, Duitsland of Italië is geen nieuws. Zeker in de categorie ‘managers’ en ‘consultants’, mensen die professioneel met Excel-sheets in de weer zijn en boeken doorbladeren over de nieuwste mode inzake bedrijfsorganisaties en efficiencylagen, worden vaak termen gebruikt die zelfs in Amerika en het Verenigd Koninkrijk hun plek nog aan het zoeken zijn.

Dikwijls valt het ook op hoe achteloos dergelijke professionals alhier zulke splinternieuwe, Engelse termen laten vallen. Alsof ze zo’n term al jaren gebruiken. En geen haar op hun hoofd er rekening mee houdt dat jij die term niet zou kennen. Laat staan dat je een principieel bezwaar zou hebben, of een platte hekel aan, de gretigheid waarmee ze zo’n kersverse managementterm uit een andere taal met een zweem van superioriteit in de rondte strooien.

Zelfdwang

Een zo'n term die geruisloos, maar uiterst effectief, de Nederlandse taal is komen binnenglijden is '*mindset*'. Ooit hoorde ik het binnen de veilige bedrijfsmuren voor het eerst vallen, in een werkgerelateerde context dus, maar tot mijn niet geringe verbazing drong het binnen de kortste keren door tot de meest alledaagse situaties. Dat razendsnelle besmettingsgevaar op linguïstisch gebied zie je mijns inziens alleen in Nederland en, ter vergelijking, zeker niet in Vlaanderen.

Zo hoorde ik niet snel na mijn eerste kennismakingen met *mindset* een goede vriendin een pleidooi houden voor het langzamer proberen te beleven, en het daardoor intenser genieten, van bijvoorbeeld een zalig bakje koffie, het geknisper van een ochtendkrant of de knapperigheid van een croissant.

Ik was nog bezig weg te zwijmelen bij de dichtertelijke voorbeelden die ze van dat vertraagde genieten opsomde toen ze me opeens uit mijn eigen betovering wegstootte door te verklaren dat je jezelf voor dergelijke genietingen moest dwingen om, jawel, een andere *mindset* aan te leren.

Meteen voelde ik een afstand tot de persoon in kwestie ontstaan. En begon ik, meer dan bij andere termen uit het Engels, sorry, een aversie te ontwikkelen tegen het woord *mindset*. Ben je eenmaal aan zo'n aversie onderhevig dan meen je de gewraakte term ineens overal te horen.

Zo denk ik me te kunnen herinneren, niet lang na het voorgaande, links en rechts ineens geadviseerd te krijgen een *mindset* in de steigers te zetten die de omzet van mijn zzp-bestaan zou doen stijgen, mijn lichaam zou doen vermageren, mijn dagindelingen logischer zou maken en mijn effectiviteit inzake netwerken zou doen verhogen.

Door deze voorbeelden werd mijn aversie tegen *mindset*, dat begrijpt u, niet minder. Ogenschijnlijk werd het me aangereikt als een panacee tegen allerlei kwalen of onvolkomenheden waar ik onder gebukt zou gaan. En wat *mindset* mijns inziens extra onsympathiek maakte was dat degenen die het woord gebruikten de indruk wekten dat het omarmen van een *mindset* een fluitje van een cent was. Dat er ergens in je lijf of hoofd simpelweg een schakelaar lag te wachten om door jou in een andere stand te worden gezet, waarna je met de juiste *mindset* een stuk vrolijker, mooier, tevredener, goedlachser, noem maar op, door het leven zou gaan.

En als je die schakelaar niet kon vinden was je een sukkel, zo leek de aanname.

Aan jezelf werken

Op mijn vraag naar de graagte waarmee de (westerse) mensheid *mindset* heeft binnengehaald, en de snelheid waarmee de term naar mijn stellige indruk ook niet-zakelijke conversaties is gaan infiltreren, antwoordt ChatGPT, en ik citeer, dat 'het woord past bij een cultuur waarin iedereen aan zichzelf moet werken', even later gevolgd door een passage waarin staat dat je jezelf in die specifieke cultuur 'moet ontwikkelen, je talenten moet benutten, je grenzen verleggen en het maximale uit jezelf halen'.

Of ChatGPT hier nu een onomstotelijke waarheid meedeelt of een vage slag slaat naar de betekenis van en de ideologie achter het woord *mindset*: mij wordt duidelijk dat de wereld van de grote bedrijven (van de *corporates* dus), het onbegrensde maakbaarheidsgeloof, de data-tsunami en de steeds onverbiddelijker afrekencultuur ('wat was jouw *output* deze maand?') in *mindset* een hechte verbintenis aangaan. En dat *mindset* staat voor alles dat de wereld in de nabije toekomst gaat regeren (waarschijnlijk nu al regeert), maar dat ikzelf graag nog even op afstand houdt.

Laat mij nog maar even door rommelen in dit ondermaanse. En als jullie, lezers, het niet erg vinden, met een gezellige warboel aan gedachten, dus zonder een aanwijsbare *mindset*.

Luxe-standpunt

Gevolg gevend aan mijn preoccupatie met het woord *mindset* (en het zelf afwijzen annex wegluchten daarvan) val ik deze week een vrouwelijke *influencer* uit mijn netwerk lastig met de vraag of het nu een luxe-standpunt is om je, zoals ik, ervan te willen distantiëren. De beladenheid die de term voor mij heeft, heeft het voor haar in elk geval niet, zo blijkt al snel.

'Jezelf de juiste *mindset* aanleren zie ik als een vorm van zelfzorg,' zegt ze. 'Dus als je iets vreemds aantreft op je lichaam, of je voelt een pijntje dat je voorheen nooit gevoeld hebt, dat je dan geen moment aarzelt en de dokter belt. In plaats van smoesjes te verzinnen om niet te gaan.'

Binnen enkele zinnen slaagt deze *influencer* erin *mindset* in een heel ander daglicht te stellen. De scherpe kantjes eraf te halen. Voor elke volwassene, mits niet doorgedraaid of anderszins aan de vreemdsoortige kant, geldt, zo begrijp ik de *influencer*, dat hij of zij een *mindset* heeft die hen op een normale of semi-normale manier door de dag helpt navigeren.

En daarmee suggereert ze dat een *mindset* misschien nóg meer dan een doel of opdracht een basisvoorwaarde is! Zonder *mindset* loop je tegen lantaarnpalen op, trek je verkeerde conclusies, verdwaal je in verslavingen en word je automatisch een beklagenswaardig persoon.

Even later maakt de *influencer* een uitstapje van fysieke gezondheid naar financiële gezondheid. Ze presenteert ze als een twee-eenheid. En, u raadt het al, ook wat het financiële bereik betreft, zegt ze, verdient het aanleren van de juiste *mindset* dringend aanbeveling (je kunt er niet vroeg genoeg mee beginnen).

In een even kort als onnavolgbaar exposé met spaarrekeningen, overmakingen, beleggingen en rentepercentages in de hoofdrol legt ze me uit dat ze al aardig op weg is haar pecuniaire toekomst te plaveien. En hoeveel rust dat haar geeft, fysiek en mentaal.

Zwierig mens-zijn

‘Als ik je goed begrijp is het antwoord dus “ja”,’ zeg ik. ‘Denken zonder een *mindset* te kunnen is inderdaad een luxe-standpunt. Alleen bevoorrechte *boomers*, zoals ik, kunnen straffeloos hun neus ervoor ophalen.’

Het kortstondige zwijgen dat de *influencer* hierop laat volgen, interpreteer ik als ‘klopt, jullie kunnen nog onbeperkt en zwierig mens-zijn, wij moeten onszelf continu programmeren en herprogrammeren om een leuk bestaan op te bouwen.’

Wynia's Week verschijnt 156 keer per jaar en wordt **volledig mogelijk gemaakt** door de donateurs. Doet u mee? [**Doneren kan zo.**](#) **Hartelijk dank!**